

Särskilt yttrande

Kommunstyrelsen 2020-05-20

Ärende 12 – Remissvar på SOU 2020:4 "Vägen till en klimatpositiv framtid"

En quick fix för att kunna bedriva business as usual är inte lösningen

SOU 2020:4 – "Vägen till en klimatpositiv framtid – strategi och handlingsplan för att nå negativa utsläpp av växthusgaser efter 2045" är en diger lunta på 850 sidor som haft i uppdrag att utreda så kallade negativa utsläpp via en uppsättning metoder för att öka kolsänkan. En åtgärd som har till syfte att Sverige genomför sitt klimatpolitiska åtagande med sikte på att hålla ökningen av den globala medeltemperaturen väl under 2 grader, med sikte på att inte överstiga 1,5 grader i enlighet med Parisavtalet. Utredningens utgångspunkt är att Sverige inte kommer att lyckas med målet om klimatneutralitet 2045, med mindre än att kompletterande åtgärder tillförs de omfattande åtgärder för utsläppsminskningar som krävs, vanligen uttryckt i omställningen från fossil energi till förnybar dito, energieffektiviseringar och minskat transportbehov.

Enligt utredningen behövs kompletterande åtgärder i form av metoder att binda koldioxid, till exempel genom ökat upptag i skog och mark – så kallad biokollagring; via uppsamling och lagring av koldioxid i berggrund; via utsläppshandel med utsläppskrediter. Ju längre vi väntar med att få ner de fossila utsläppen till noll, desto mer beroende blir samhället av quick fix-tekniker för att ta upp koldioxid och övriga växthusgaser.

De föreslagna åtgärderna kan vid första anblick verka tilltalande, i synnerhet då omställningsarbetet går långsamt och fönstret för att åstadkomma ett radikalt, men nödvändigt energiskifte krymper i snabb takt. På tvärs mot Sveriges omedelbara behov av utsläppsminskningar ökade under 2018 koldioxidutsläppen från industrin med 445 000 ton istället för att minska. De sammantagna koldioxidutsläppen från industri, el och värme uppgick under 2018 till 19,9 miljoner ton. Det kan jämföras med att all vägtrafik i Sverige släpper ut ungefär 15 miljoner ton. Stora utsläpp från enskilda industrier – t.ex. SSAB, LKAB, Cementa

och Preem - står för nästan hälften av Sveriges koldioxidutsläpp och 37 procent av alla växthusgasutsläpp.

Idén om koldioxidlagring (Carbon Capture and Storage, CCS) har funnits med i de internationella klimatdiskussionerna under 20 år, efter det att USA lanserade metoden för att möta kravet på minskad användning av fossila bränslen.

Metoden koldioxidlagring anammades av och blev en tilltalande lösning både för fossilindustrin, men också för politiken, vilka avkrävdes omfattande, obekväma åtgärder och beslut för klimatets skull. Med fungerande möjligheter till lagring av koldioxid skulle, åtminstone till viss del, utsläppen av växthusgaser kunna pågå som vanligt – alltså ett slags ”business as usual” - utan de kraftfulla åtgärder för omställning till förnybart och ändrade produktions- och konsumtionsmönster som bland annat forskarsamhället krävt under lång tid.

Vi i Vänsterpartiet menar att det finns anledning att inta en kritisk hållning till utredningens förslag till kompletterande åtgärder för reduktion av växthusgaser, i synnerhet vad gäller koldioxidlagring i berggrunden och handeln med utsläppskrediter. I jämförelse med förnybar energi, har koldioxidlagring än så länge lämnat obetydliga bidrag för att minska klimathotet. De hittills redovisade resultaten från befintliga anläggningar i världen visar en lagringskapacitet om fyra miljoner ton per år, vilket kan jämföras med världens investerade vindkraft som när den ersätter bruket av kolkraft minskar koldioxiden i atmosfären med en miljard ton.

Fram till dags dato har koldioxidlagring inte varit aktuell i klimat- och miljörörelsen eller i klimatpolitiken eftersom metoden bedömts vara icke kostnadseffektiv. Framför allt har förslag om koldioxidlagring varit en åtgärd omhuldad av industriintressen, där oljeindustrin i Norge framstår som en av de större förespråkarna mot bakgrund av sin utvinning av gas och olja i Nordsjön. Med koldioxidlagring kan till och med de värsta oljebaronerna verka värnande om klimatet. Men, kolinlagring är ett högst osäkert projekt och, som sagt, svårt att beräkna. Är övrig industri verkligen beredd att betala vad det kostar? Att låta skogen växa torde vara det enklaste och det billigaste sättet, men kommer att stå i strid med skogsindustrins intressen.

Ett annat vedertaget sätt att minska klimatpåverkan är handeln med utsläppskrediter eller så kallade utsläppsrätter, i aktuell utredning benämnd ”verifierad utsläppsminskning i andra länder”. Klimatarbetet kompletteras då genom att till exempel köpa utsläppsrätter, eller för den delen sälja utsläppsrätter, inom det europeiska handelssystemet eller utsläppskrediter från

projekt som minskar växthusgasutsläppen i andra delar av världen. Vi i Vänsterpartiet menar att risken är stor att företagen därmed ges möjlighet till kompensation som flyttar fokus från att genomföra åtgärder som minskar utsläppen i den egna verksamheten.

Vänsterpartiet har vid upprepade tillfällen kritiserat det faktum att Sverige har varit en av världens största uppköpare av osäkra utsläppskrediter i utvecklingsländer, vilket inneburit att vi exporterat nödvändiga klimatåtgärder som åtaganden till andra länder, vilka egentligen haft betydligt sämre förutsättningar att genomföra åtgärderna. Nu föreslår utredningen en fortsättning på detta tveksamma utsläppsgeschäft. I sammanhanget är det också på sin plats att upprepa vår kritik av Södertäljes lokala energibolag Söderenergis hantering av sina egna utsläppsrättigheter, ett köpslående om klimatet som Söderenergi satt i system utan att tveka.

Sammanfattningsvis: det brådskar med klimatomställningen, men inte med vilka åtgärder som helst. Vi menar att huvudvägen till en klimatpositiv framtid måste ske genom omfattande satsningar på förnybar energi, energieffektiviseringar och radikalt minskat transportbehov. Av kompletterande genvägar är utvecklingen av naturliga kolsänkor den mest tilltalande och miljövänliga vägen.

Linda Sjögren (V)

Ersättare i kommunstyrelsen

